

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่อไปนี้

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยาย

- 2.1.1 ความหมายของนวนิยาย
- 2.1.2 ประเภทของนวนิยาย
- 2.1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย
- 2.1.4 คุณค่าของนวนิยาย

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

2.3 ประวัติและผลงานของประภัสสร เสวิกุล

- 2.3.1 ประวัติชีวิตและการทำงาน
- 2.3.2 ผลงานการเขียนวรรณกรรม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
- 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของประภัสสร เสวิกุล
- 2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยาย
- 2.4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นจีนในวรรณกรรมไทย

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยาย

นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนาน และความเพลิดเพลิน ในปัจจุบันนวนิยายได้รับความนิยมจากประชาชน มีนักวิชาการหลายคนกล่าวถึงนวนิยายไว้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของนวนิยาย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 (2542 : 564) ได้ให้ความหมายของคำว่า นวนิยายไว้ว่า หมายถึง บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง เช่น เรื่องหญิงคนชั่ว ของ ก.สุรางคนางค์ เรื่อง

ผู้ชนะสิบทิศ ของ ขาขอบ เรื่องสี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่องเรื่อมนุษย์ ของ กฤษณา อโศกสิน, ถ้ามีขนาดสั้น เรียกว่านวนิยายขนาดสั้น เช่น เรื่องครรชนินาง ของอิงอร เรื่องสร้อยทอง ของนิมิต ภูมิถาวร

อิงอร สุพันธ์วิช (2548 : 1) กล่าวว่า นวนิยาย หมายถึง นิยายแบบใหม่มาจากภาษาอังกฤษว่า Novel คำนี้ใช้เป็นครั้งแรกเพื่อเรียกนิยายสร้างใหม่ของบอคาจิโอ (Boccaccio) ที่แต่งขึ้นเมื่อราว ค.ศ. 1338-1340 ในศตวรรษที่ 18 แดเนียล เดอโฟ (Daniel Defoe) นักเขียนชาวอังกฤษเขียนเรื่อง โรบินสัน ครูโซ (Robinson Crusoe) ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1719 ส่วนนวนิยายไทยนั้น เพิ่งเริ่มขึ้นในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ส่งพระราชโอรส ขุนนางและสามัญชนบางคนไปศึกษาต่อต่างประเทศ เมื่อเจ้านายและสามัญชนที่ได้รับการศึกษากลับจากต่างประเทศ ก็นำรูปแบบการประพันธ์แบบใหม่เข้ามาด้วย นั่นก็คือนวนิยาย

ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 1) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นรูปแบบบันเทิงคดีที่ไทยเรารับมาจาก ตะวันตกและมีลักษณะแตกต่างไปจากบันเทิงคดีมาแต่เดิม ปัจจุบันนวนิยายเป็นที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นบันเทิงคดีสำคัญประเภทหนึ่ง

ไพโรจน์ บุญประกอบ (2539 : 99) ได้กล่าวว่า นวนิยาย เป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี เช่นเดียวกับเรื่องสั้น ข้อแตกต่างที่เห็นได้ง่ายและชัดเจนที่สุดระหว่างเรื่องสั้นและนวนิยายคือขนาด ความยาว ในขณะที่เรื่องสั้นต้องมีความยาวจำกัด นวนิยายจะเขียนให้ยาวเท่าใดก็ได้ไม่จำกัด และเพราะความแตกต่างในด้านความยาวนี้เอง แม้อंकประกอบของนวนิยายจะเป็นองค์ประกอบเดียวกับเรื่องสั้น แต่ก็มีข้อแตกต่างในรายละเอียดอยู่ไม่น้อย ความแตกต่างนี้เกิดจากการที่ผู้เขียนนวนิยายมีอิสระกว้างขวางที่จะสร้างสรรค์ผลงานของตน อาจกล่าวได้ว่าเพราะความยาวไม่จำกัดของนวนิยายเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้รูปแบบของนวนิยายยืดหยุ่น พอที่จะให้อิสระในการสร้างสรรค์ทุกองค์ประกอบอย่างกว้างขวางแก่นักเขียน

เปลื้อง ณ นคร (2535 : 191) กล่าวว่า นวนิยาย คือ เรื่องราวที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องที่สมมุติแต่งขึ้น แต่อาจมีมูลความจริงแฝงอยู่ก็ได้ ความมุ่งหมายของนวนิยายก็เพื่อความเพลิดเพลิน แต่บางทีนักเขียนก็ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเหยียดหยันเสียดแทง (Satire) แนะนำสั่งสอน หรือแสดงแนวความคิดทางการเมืองและหลักธรรมต่างๆ หลักการเขียนนวนิยายคล้ายกับเรื่องสั้น แต่เรื่องสั้นนั้นเค้าเรื่องต้องกระชับ มีเหตุการณ์สำคัญอย่างเดียวโดยเฉพาะและมีความยาวตั้งแต่ 1,000-10,000 คำ ส่วนนวนิยายมีเหตุการณ์หลายอย่างเกี่ยวพันกัน ตัวละครก็ไม่กำหนด จะมีกี่ตัวก็ได้ ความยาวนั้นตั้งแต่ 40,000 คำขึ้นไป ส่วนนวนิยายสั้น (Novellette) ก็เหมือนนวนิยายทุกอย่าง ผิดกันเฉพาะความยาว ซึ่งมีกำหนดแต่ 10,000-40,000 คำ

เลกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 3) กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิง

คดี หรือ “เรื่องสมมุติ” (Fiction) ขนาดยาวที่เขียนให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด โดยคำนึงถึงความสมจริง และความสมเหตุสมผล ผู้เขียนจะจำลองภาพชีวิตและบุคลิกลักษณะของบุคคลจริงมาเป็นบุคลิกลักษณะของตัวละคร แต่ตัวละครนั้นๆ มิใช่บุคคลจริง และเรื่องราวที่นำมาเขียนก็มีใช้เรื่องจริงทั้งหมด อาจได้เค้ามูล เค้าโครง หรือต้นตอมาจากเรื่องจริง แต่ได้รับการปรุงแต่งหรือดัดแปลงด้วยเทคนิควิธีการเขียน และมีองค์ประกอบของเรื่องสมมุติ อันมิใช่เรื่องจริงอีกต่อไป เพราะหากเรื่องที่เขียนขึ้นมีลักษณะเป็นเรื่องจริงของบุคคลจริงทั้งหมด ก็จะกลายเป็นงานเขียนที่เป็นเรื่องไม่สมมุติ หรือ “สารคดี” (Non-fiction)

จากความหมายของนวนิยายดังกล่าว สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง ที่รับมาจากตะวันตก เน้นให้ความเพลิดเพลิน และได้รับความนิยมจากประชาชน

2.1.2 ประเภทของนวนิยาย

นวนิยายเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งของบันเทิงคดี ตามลักษณะเนื้อหาและแนวคิดการเขียน นวนิยายได้แยกแบ่งเป็นหลายประเภท ซึ่งมีนักวิชาการหลายๆท่านที่ได้แบ่งประเภทของนวนิยายไว้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กาญจนา วิชญ์ปกรณ์ (2534 : 13) กล่าวว่าชนิดหรือประเภทของนวนิยายได้มีผู้รู้จำแนกออกเป็นหลายประเภท โดยจำแนกเนื้อเรื่องและกลวิธีในการเขียนเป็นหลัก มีลักษณะสอดคล้องไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. นวนิยายประเภทตัวเอกซึ่งเป็นผู้ร้ายทำความดี (Picaresque Novel) คือตัวเอกแม้จะเป็นโจรหรือเป็นผู้ร้าย แต่ก็ทำประโยชน์ให้กับประเทศ ให้สังคม ให้คนจน เช่น ทอมโจนส์ (Tom Jones) ของ เฮนรี ฟิลดิง เสือใบ ของ ป.อินทรปาลิต ฯลฯ

2. นวนิยายประเภทจดหมาย (Epistolary Novel) ใช้จดหมายมาดำเนินเรื่อง เช่น ในฝัน ของ โรสลาเลน รัตนาวิดี และ นิกกับพิม ของ ว.ณ. ประมวลบุญมารค จดหมายจากเมืองไทย ของ โบตัน

3. นวนิยายประเภทพัฒนาการอันเกิดจากการศึกษาชีวิต (Maturing Novel) หรือนวนิยายสำรวจโลก (The World Surway Novel) ตัวละครจะเข้าใจตนเอง และสังคมสิ่งแวดล้อมจากประสบการณ์ต่างๆ ที่พบในสังคม เช่น น้ำเซาะทราย ของกฤษณา อโศกสิน ฯลฯ

4. นวนิยายประเภทจิตวิทยา (Psychological Novel) เป็นเรื่องราวของตัวละครที่มีพฤติกรรมผิดแผกไปจากความนิยมของสังคม เนื่องมาจากอารมณ์ที่กดดัน เช่น อุบัติเหตุ ของ กนกเรขา เรื่องของจันดารา ของอุษณา เพลิงธรรม มาดามโบวารี (Kadame Bovary) ของกุสตาฟ โฟลแบร์ (Gustav Flaubere) ฯลฯ

5. นวนิยายแนวสังคม (Sociological Novel) เป็นนวนิยายที่เสนอปัญหาความเป็นอยู่ของ

มนุษย์ในสังคม ผลของสังคมที่มีต่อการดำเนินชีวิตของตัวละคร บางครั้งออกมาในรูปของการเรียกร้องความเห็นใจ ผู้ประสบปัญหา หรือบางครั้งนักเขียนได้สอดแทรกความคิดเห็นของตนลงไปด้วย เช่น ปีสาง ของ เสนีย์ เสาวพงศ์ รัชชยา ของ สด ภูระมโรหิต ฯลฯ

6. นวนิยายแสดงข้อคิด (Novel of Ideas) หรือนวนิยายแสดงความคิด (Thome Story) จะเน้นความคิดอันใดอันหนึ่งเป็นสำคัญ ส่วนตัวละครและเหตุการณ์ไม่สำคัญเท่า เช่นเรื่อง ละครแห่งชีวิต ของ ม.จ.อากาศคำเกิง ฯลฯ

7. นวนิยายประเภทมีตัวบุคคลจริงเป็นหุ่น (Novel Cleft) หรือนวนิยายชีวประวัติหรืออัตตชีประวัติ (Biographical or Autobiographical Novel) ผู้แต่งดัดแปลงเรื่องราวของบุคคลที่มีอยู่จริงมาตกแต่งรายละเอียดขึ้นใหม่ เช่น ตะวันตกคืน ของ กฤษณา อโศกสิน เมียน้อย ของ ทมยันตี บ้านขนนก ของ กฤษณา อโศกสิน ฯลฯ

8. นวนิยายการเมือง (Political Novel) จะเน้นเรื่องลัทธิ การเมือง การเมืองภายในประเทศหรือภายนอกประเทศ เช่น จันทรหอม ของ วชิรฐ์ เดชกฤษกร ไร่แดง ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช การเมืองของสัตว์ (Animal's Farm) ของจอร์จ ออร์เวลล์ (George Orwell) ฯลฯ

9. นวนิยายประวัติศาสตร์ (Historical Novel) อาศัยเค้าจากประวัติศาสตร์มาแต่งในด้านของตัวละครหรือเหตุการณ์ เช่น ผู้ชนะสิบทิศ ของ ยาขอบ สายโลหิต ของ โสภาค สุวรรณ ฯลฯ

10. นวนิยายประเภตนักสืบและอาชญากรรม (Detective and Crime Novel) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจารกรรม อาชญากรรม และการสืบสวน เนื้อเรื่องลึกลับซับซ้อนชวนติดตาม เป็นที่นิยมในต่างประเทศ ส่วนของไทยมีไม่มากนัก เช่น ปัวโร ของ อากาธา คริสตี้ เรื่องของเซอร์ลอคโฮมส์ บทประพันธ์ของเซอร์ อาเธอร์ โคนัน ดอยล์ (Sir Arthur Conan Doyle) ฯลฯ

11. นวนิยายวิทยาศาสตร์ (Scientific Novel) เป็นนวนิยายที่อาศัยเค้าความจริงหรือความคิด ฝันทางวิทยาศาสตร์มาผูกเรื่องราวให้สมจริงมากที่สุด เพื่อชักนำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการณ์ต่างๆ ในเรื่องอาจเกิดขึ้นได้ หรือน่าจะเป็นไปได้ เช่น 20,000 โยชน์ใต้ทะเล (20,000 League Under the Sea) ของจูลส์ เวิร์น (Jules Verne) เดอะไทม์ มัชชีน (The Time Machine) ของ เอช.จี. เวลล์ (H.C.Wells) ทวิภพ ของ ทมยันตี นวนิยายของจินตวิ วิวัธน์ ฯลฯ

12. นวนิยายลูกทุ่ง (Novel of the Soil or Peasant Novel) นวนิยายที่แสดงชีวิตของชาวชนบทที่ห่างไกล เช่น นวนิยายของไม้ เมืองเดิม ของนิมิตร ภูมิถาวร ฯลฯ

13. นวนิยายสงคราม (War Novel) มักมีเรื่องสายลับปนอยู่ด้วย เช่น เจมส์ บอนด์ (James Bond) ของ เอียน เฟลมมิง (Ian Flaming) ฯลฯ

14. นวนิยายหยรษา (Humorous Novel) มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ เช่น พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต อ้ายเปี้ยคว้น และสุนทรพจน์ในการเปิดส้วม

สาขารณะ ของ ฮิวเมอริสต์ (อป ไชยวสุ) ฯลฯ

15. นวนิยายผจญภัย (Adventure Novel) นวนิยายประเภทนี้ตัวเอกมักเป็นคนกล้าหาญชอบผจญภัย เช่น เล็บครุฑ และเพชรพระอุมา ของ พนมเทียน ล่องไพร ของน้อย อินทนนท์ ฯลฯ

16. นวนิยายลึกลับสยองขวัญ (Terror or Gothic Novel) มักเกี่ยวกับเรื่องภูตผีวิญญานอำนาจลับน่าสพรึงกลัว ความฝันและภาพหลอนต่างๆ เช่น หนุมทิพย์ ของ แก้วแก้ว แดรกิวลา (Dracula) ของ บราม สโตเกอร์ (Bram Stoker) ปราสาทมืด ของจูดาคา กัคคีภูมินทร์ ฯลฯ

17. นวนิยายตะวันตก (Westerner Novel) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความวอย และอินเดียแดง นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบุกเบิกดินแดนใหม่ของอเมริกา เช่น หนังสือชุดบ้านน้อย (Little House Series) ของ ลอรา อิงกัลด์ส์ ไวล์เดอร์ แสดงถึงการบุกเบิกดินแดนของชาวอเมริกันที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคและต่อสู้กับธรรมชาติ ความลำบากยากแค้นนานปีการ ฯลฯ

18. นวนิยายรักโศก (Romantic Novel) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักและอารมณ์ต่างๆของมนุษย์ทั่วไป เช่น นวนิยาย ของ โรสลา เรน เพ็ญแข วงศ์สง่า บุญymas ฯลฯ

19. นวนิยายอุดมคติ (Idealistic Novel) เป็นนวนิยายที่เขียนขึ้นตามอุดมคติของนักเขียนแต่ละคน เช่น ยูโทเปีย (Utopia) ของโทมัส มอร์ (Thomas More) เมืองนิมิตร ของ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์ ฯลฯ

20. นวนิยายสมจริง (Realistic Novel) เป็นนวนิยายที่สร้างขึ้นเลียนแบบชีวิตจริง เช่น ละครแห่งชีวิต ของ ม.จ.อากาศคำเพ็งนี้แหะโลก ของ ดอกไม้สด ฯลฯ

21. นวนิยายต่างแดน (Exotic Novel) นวนิยายประเภทนี้จะใช้ฉากในต่างประเทศมาดำเนินเรื่อง เช่น ข้างหลังภาพ ของ ศรีบูรพา รัตนาวิ ของ ว.ณ.ประมวญมาก ทิวาหวม ของ สติพงศ์ ประไพ

22. นวนิยายราชสำนัก เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือขุนนางชั้นสูง เช่น ขุนศึก ของไม้ เมืองเดิม ผู้ชนะสิบทิศ ของ ยาขอบ เลือดขัตยา และ ในฝัน ของ โรสลาเรน ฯลฯ

23. นวนิยายแนวศาสนา (Religious Novel) เช่น กองทัพธรรม ของสุชีพ ปุญญานุภาพ กฎแห่งกรรม ของ ท.เลียงพิบูลย์ ฯลฯ

ในบางครั้งอาจแบ่งชนิดของนวนิยายโดยยึดแนวการให้ความสำคัญของโครงสร้างก็ได้ เช่น นวนิยายที่เน้นความสำคัญของโครงเรื่อง ได้แก่ นวนิยายที่เน้นความกระหายใคร่รู้ที่มาจากกรดำเนินเรื่อง การสร้างข้อขัดแย้ง อุปสรรคที่ตัวละครเผชิญ และผลตอนจบของเรื่อง มักจะเป็น นวนิยายประเภทสืบสวน อาชญากรรม หรือประเภทตื่นเต้นลึกลับสยองขวัญ เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทของนวนิยายดังกล่าว สรุปได้ว่า วิธีการแบ่งประเภทของนวนิยาย

ตามเนื้อเรื่องสามารถแบ่งแยกประเภทของนวนิยายได้ตามลักษณะโครงเรื่อง ตัวละคร และแนวเรื่อง และสามารถช่วยให้ผู้วิจัยมีแนวทางการศึกษาวิจัยนวนิยายในด้านประเภทของนวนิยายให้ชัดเจนมากขึ้น

2.1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 11-17) ได้สรุปองค์ประกอบของนวนิยายเป็นที่ผสมผสานอย่างได้สัดส่วน ให้กลายเป็นเรื่องแต่งที่สมบูรณ์พร้อม จนกลายเป็นนวนิยายเรื่องหนึ่ง องค์ประกอบของนวนิยายประกอบด้วยแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ และรูปแบบการเล่าเรื่องหรือมุมมอง

1. แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องหรือ Theme หมายถึง ทัศนคติ เจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ที่มุ่งแสดงต่อผู้อ่าน โดยแฝงอยู่ในเนื้อหาของนวนิยายนั้น ๆ แก่นเรื่องเปรียบเสมือนหัวใจของเรื่อง เพราะเป็นแกนหลักในการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการวางโครงเรื่อง สร้างตัวละคร สร้างฉากและบรรยากาศ รวมไปถึงกลวิธีการเล่าเรื่องด้วย

แก่นเรื่องในนวนิยายจะไม่ปรากฏชัดเจน เหมือนแก่นเรื่องในเรื่องสั้นหรือนิทานต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงทัศนคติ เจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ไว้ที่ท้ายเรื่องทำนองว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...” ขณะที่ไม่มีนวนิยายหรือเรื่องสั้นเรื่องใดปิดท้ายเรื่องว่า “นวนิยายเรื่องนี้มีทัศนคติว่า...” “นวนิยายเรื่องนี้มีเจตนารมณ์ว่า...” หรือ “เรื่องสั้นเรื่องนี้แสดงอุทาหรณ์ว่า...” จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้อ่านจะต้องตีความ และหิบขยงสาระเอาเองว่าแก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนั้นคืออะไร

จึงกล่าวได้ว่า แก่นเรื่องคือความคิดหรือความหมายกลางของเรื่อง แก่นเรื่องจะทำหน้าที่รวมประเด็นต่าง ๆ ของโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก มุมมอง สัญลักษณ์และส่วนประกอบอื่น ๆ ของเรื่องให้เป็นจุดเดียวกัน นวนิยายบางเรื่องจะกล่าวถึงแก่นเรื่องอย่างชัดเจน

2. โครงเรื่อง

โครงเรื่องหรือพล็อตเรื่อง (Plot) เป็นกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในนวนิยาย ตามลำดับความเหมาะสมเป็นฉากๆ เป็นตอนๆ ตามที่ผู้เขียนได้วางแผนไว้ การเสนอเรื่องราวเป็นฉากหรือเป็นตอนไม่จำเป็นจะต้องเรียงตามลำดับเวลา แต่อาจสลับเวลาหรือสลับเหตุการณ์ รวมทั้งการเสนอย้อนหลังหรือเสนอล่วงหน้าก็ได้

เป็นข้อเท็จจริงที่ว่า ไม่ว่านวนิยายจะประกอบด้วยจำนวนหน้าเป็นร้อยหรือเป็นพัน จะมีเนื้อหาที่อยู่ในรูปของโครงเรื่องทั้งสิ้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างความตื่นเต้นแก่ผู้อ่าน ชวนให้ติดตามเรื่องอย่างกระหายใคร่รู้และอาจคาดเดาถึงเรื่องราวในตอนจบ

3. ตัวละคร

ตัวละคร หรือ Character หมายถึง ผู้ประกอบพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องที่คุณเขียนกำหนดขึ้น ตัวละครที่ดีต้องมีความสมจริงเหมือนบุคคลจริง ทั้งความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และการกระทำ ตลอดจนคำพูด ซึ่งผู้เขียนนำต้นแบบมาจากบุคคลจริง ๆ แล้วหล่อหลอมเป็นบุคลิกลักษณะของตัวละครแต่ละตัว

ตัวละครในนวนิยายจะมีสองประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทไม่เปลี่ยนแปลงบุคลิก (Static Character หรือ Flat Character) และประเภทเปลี่ยนแปลงบุคลิก (Changing Character หรือ Round Character) ตัวละครสองประเภทนี้ยังแยกประเภทตามบทบาทและความสำคัญในเรื่องเป็นตัวละครเอกหรือตัวละครสำคัญ (Major Character) และตัวละครรอง (Static Character) อีกด้วย

4. บทสนทนา

บทสนทนาหรือ Dialogue หมายถึงคำพูดโต้ตอบของตัวละครในเรื่อง เพราะตัวละครจำเป็นต้องมีการสื่อสารระหว่างกันและกัน เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ทัศนคติและความต้องการไม่ต้องการต่าง ๆ ตัวละครแต่ละตัวต้องมีบทสนทนาที่เป็นจริง เหมาะสมกับฐานะ อาชีพ ระดับการศึกษา ตลอดจนบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยที่ไม่เหมือนกัน รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกในขณะแสดงบทสนทานั้น ๆ ในเรื่อง

บทสนทนาที่ดีนอกจากมีความสมจริง สอดคล้องกับฐานะและลักษณะนิสัยของตัวละครดังกล่าวแล้ว ยังจะต้องมีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่อง โดยการใช้บทสนทนาแทนการบรรยาย ทำให้เรื่องดำเนินต่อไปได้รวดเร็วขึ้น และไม่น่าเบื่อกับการบรรยายที่ยืดยาวของผู้เขียน และมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่างลักษณะ นิสัยใจคอ ยิ่งไปกว่านี้ยังมีส่วนช่วยให้อ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวขึ้น โดยเฉพาะบทสนทนาที่คมคายและมีอารมณ์ขัน ในการเขียนบทสนทนาของตัวละคร จึงมีหลักอยู่ว่า นักเขียนที่ดีจะต้องทำให้ตัวละครพูดโดยตัวละครเอง อย่าให้ผู้อ่านรู้สึกว่า นี่เป็นคำพูดของนักเขียน นักเขียนจะต้องมีอำนาจที่จะเข้าไปถึงอยู่ในตัวละคร พิจารณาหัวใจของตัวละคร จะต้องพูดภาษาของคนได้ทุกชนิด ซึ่งจะทำให้ตัวละครแยกออกจากกัน ไม่ใช่ตัวละครทั้งเรื่องพูดเหมือนกันหมด ตัวละครก็จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตขึ้น

บทสนทนาโดยทั่วไปเป็นคำพูดระหว่างตัวละครสองตัวขึ้นไป แต่มีบทสนทนาอีกประเภทหนึ่งที่เป็นคำพูดของตัวละครเพียงตัวเดียว มีลักษณะเป็นการพูดเองเออเอง ที่เรียกว่า บทพูดเดี่ยว (Monologue) และถ้าเป็นการพูดในใจเรียกว่า บทพูดเดี่ยวในใจ (Interior Monologue) อาจเป็นความคิดคำนึง การรำพึงรำพัน การปรารภกับตัวเอง ศัพท์วรรณกรรมนี้ใช้ว่า กระแสสำนึก (Stream of Consciousness) บทสนทนาประเภทนี้มีปรากฏในนวนิยายทั่วไป ทั้งนวนิยายไทยและนวนิยายชาติต่าง ๆ

5. ฉากและบรรยากาศ

ฉาก (Setting) ในนวนิยายและเรื่องสั้นยืมมาจากศัพท์การละครเช่นเดียวกับคำว่า ตัวละคร แต่ฉากในนวนิยายและเรื่องสั้นต่างจากฉากบนเวทีละคร เพราะฉากได้แก่สิ่งแวดล้อมทั้งหมดของตัวละคร ไม่ใช่เฉพาะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เราได้เห็นเมื่อเข้าไปชมการแสดงละครเท่านั้น

ฉากจึงหมายถึงสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์หรือตัวละครแสดงพฤติกรรม เช่น นักเรียนทะเลาะวิวาทถึงขั้นชกต่อยกันในห้องเรียน ห้องเรียนก็คือฉาก ฉากใช้เป็นภูมิหลังในการเล่าเรื่องของผู้เขียน ฉากจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นวนิยายมีความสมจริง

ส่วนบรรยากาศ หรือ Atmosphere คือ กลิ่น เสียง แสง สี และสัมผัสอื่น ๆ ที่สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม หรือเห็นภาพของเหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครเด่นชัดขึ้น ดังนั้น การที่ให้อัจฉกรและบรรยากาศที่สมจริงและสมเหตุสมผล ผู้เขียนจะต้องมีความรู้จริง และมีประสบการณ์เกี่ยวกับฉากและบรรยากาศที่จะใช้หรือบรรยายในฉากนั้น ๆ ประการสำคัญคือจะต้องไม่ผิดข้อเท็จจริง

ฉากและบรรยากาศที่ดีในนวนิยายจึงควรมีลักษณะสองประการ คือ สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและมีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศในเรื่อง เช่น บ้านร้างที่มีใยแมงมุมจับอยู่ตามห้อง ฝุ่นจับหนาเตอะตามพื้นและผนังน่าจะเป็นบ้านที่น่ากลัว คือที่มีพายุ ฝนตกหนัก สมเป็นฉากและบรรยากาศของเหตุการณ์ร้าย อีกประการหนึ่ง คือ มีความถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ฉากที่มีความถูกต้องตามสภาพภูมิศาสตร์และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมให้นวนิยายมีคุณค่าเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามจุดอ่อนของฉากในบางเรื่อง จะทำให้เรื่องนั้นมีคุณค่าลดลง

จากที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา เป็นองค์ประกอบของนวนิยายอย่างสำคัญและขาดไม่ได้ องค์ประกอบของนวนิยายจะต้องปรากฏเป็นภาพ ทั้งพฤติกรรม ความรัก ความทุกข์ และความสุข ของตัวละครจะนำผู้อ่านเข้าสู่จินตนาการ สามารถให้ความเพลิดเพลินต่อผู้อ่าน นวนิยายจึงเป็นความนิยมจากประชาชน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้วิจัยมีแนวทางการศึกษาวิจัยนวนิยายในด้านองค์ประกอบของนวนิยายให้ชัดเจนมากขึ้น

2.1.4 คุณค่าของนวนิยาย

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 67-75) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของนวนิยายว่า เนื่องจากนวนิยายเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง วัตถุประสงค์หลักจึงอยู่ที่ความบันเทิง ความสนุกสนาน หรือการผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ ผลพลอยได้อื่นๆที่จะได้รับจากการอ่านนวนิยายจัดเป็นวัตถุประสงค์รอง เช่น คติสอนใจ แนวทางการดำเนินชีวิต หรือความรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่แฝงเร้นอยู่ในเนื้อเรื่อง และผู้อ่านสามารถมองเห็นและหยิบยกเอามาใช้ประโยชน์

ประโยชน์และคุณค่าของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

1. นวนิยายเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงการตีความหมายของชีวิต ถึงแม้ว่านวนิยายจะได้รับ การคาดหวังให้เป็นคำสอนเหมือนละครสอนใจ แต่ก็ยังมีนัยที่แฝงอยู่ในงานศิลปะเรื่องสมมุติ ประเภทนี้อย่างบริสุทธิ์ ที่แสดงถึงปรัชญาชีวิต

2. นวนิยายเป็นสิ่งบันเทิงและเครื่องหลีกหนี กล่าวคือ นักเขียนนวนิยายต้องการให้ผู้อ่าน ออกจากสภาพที่หม่นหมองและเป็นทุกข์ในชีวิตประจำวัน

3. นวนิยายเป็นเครื่องมือเผยแพร่แนวคิดทางการเมือง กล่าวคือ ผู้เขียนปรารถนาที่จะทำให้ ผู้อ่านได้รับรู้การกระทำในสังคม ศาสนาหรือทางการเมือง จัดเป็นสาระของการเผยแพร่หรือ โฆษณาชวนเชื่อของนวนิยาย

4. นวนิยายเป็นการสื่อสาร นักเขียนนวนิยายจะเขียนความในใจโดยแบ่งออกได้เป็นสอง ส่วน ส่วนหนึ่งเขามีทรรศนะต่องานศิลปะของเขาเหมือนเป็นสิ่งประดิษฐ์ชิ้นหนึ่งดังเช่นนาฬิกา และอีกส่วนหนึ่งคือทรรศนะของเขาเหมือนเป็นบันทึกของชีวิตจริง

5. นวนิยายเป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนภาษาและความคิดของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ กล่าวคือ นักเขียนนวนิยายไม่เหมือนกวีหรือนักปรัชญาในการกำหนดความคิดและการแสดงออก กวีอย่างเซาเซอร์ และเชกสเปียร์ มีภาระในการใช้ภาษาอังกฤษ และเบคอนได้ชื่อว่าเป็นผู้กำเนิด อารมณ์โรแมนติกแบบใหม่ในภาษาเมื่อต้นศตวรรษที่ 19 หนังสือจำพวกคัมภีร์ไบเบิล หนังสือ “แคปิตอล” (Kapital) ของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และหนังสือ “ไมน์ แคมป์” (Mein Kampf) ของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) อาจจะถูกยกย่องได้ว่าวัฒนธรรมที่ถาวรหรือชั่วคราวก็ได้ แต่ก็ยากที่ จะค้นพบ นอกจากในยุคโรแมนติกตอนต้น นักเขียนนวนิยายสามารถก่อให้เกิดทัศนคติใหม่ ๆ ต่อ ชีวิต และสร้างคำขึ้นใช้ในทรรศนะคตินั้น ๆ

6. นวนิยายเป็นการแสดงออกทางจิตวิญญาณของยุคสมัย กล่าวคือ นักเขียนนวนิยายก็ เหมือนกับกวีที่สามารถนำความคิดที่ริเริ่มและความรู้สึกของสังคม โดยผ่านการใช้ภาษาและ สัญลักษณ์ในเชิงจินตนาการ ในลักษณะนี้ ผลงานของนักเขียนจึงเป็นการเผยแพร่ความคิดใหม่ ๆ และทรรศนะคติต่าง ๆ แต่ก็เป็นการยากที่จะลากเส้นแบ่งระหว่างหน้าที่นี้และการแสดงความรู้สึก ที่มีอยู่

7. นวนิยายเป็นเครื่องสร้างท่วงทำนองของชีวิตและผู้บันดาตรสนิยมของผู้อ่าน กล่าวคือ เป็นที่รับรู้กันว่านวนิยายมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน แม้ว่าบางทีจะไม่ยิ่งใหญ่มากนัก เช่น อิทธิพลในด้าน เป็นแบบอย่างความประพฤติในสังคม และแม้กระทั่งมีอิทธิพลต่อความประทับใจและแนวคิดด้าน สังคมของผู้อ่าน

นวนิยายมีประโยชน์และคุณค่ามากมายหลายประการ คือ เป็นเครื่องมือตีความหมายของ

ชีวิต ใช้เป็นสิ่งบันเทิงและการหลีกหนี เพศแพร่หรือโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง เป็นการสื่อข่าว เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนภาษาและความคิดของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ เป็นการแสดงออกทางจิตวิญญาณของยุคสมัย และประการสุดท้ายเป็นเครื่องสร้างท่วงทำนองของชีวิตและผู้อ่านคารนิวาล

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1054) ได้ให้ความหมายของคำว่า วรรณกรรม คือ งานหนังสือ งานประพันธ์ บทประพันธ์ ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน ฯลฯ

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2553 : 17) ได้กล่าวว่า วรรณคดีเป็นสมบัติของสังคมที่ขาดไม่ได้ เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของสังคมจากยุคหนึ่ง ไปอีกยุคหนึ่ง เป็นการแสดงออกถึงความเชื่อถือหรือยึดถือและความคิดเห็นของมนุษย์ในสังคมแต่ละยุค ถึงแม้ว่าคนป่าที่ไม่มีหนังสืออ่าน หนังสือเขียน ถ้าจะพูดกันจริงๆ ก็คงจะต้องมีวรรณคดี เพราะมีตำนานที่จะเล่าให้กันฟังมีประเพณีต่างๆ จะต้องสั่งสอนถ่ายทอด จะเป็นเรื่องผีสังนางไม้อะไรก็ตามที แต่เมื่อเขาไม่มีหนังสือเขียนเขาก็ถ่ายทอดกันด้วยปาก มันก็ยังเป็นวรรณคดีอยู่นั่นเอง

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักเขียนจะแต่งวรรณกรรมเพื่อให้เราเห็นถึงภาพสะท้อนของสังคม ซึ่งเป็นกระจกที่ส่องสังคมให้เราเห็นสังคมอย่างเป็นจริง

อิงอร สุพันธ์วิช (2551 : คำนำ) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันหลายลักษณะ คือ วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมให้เราทราบว่าเกิดสิ่งใด ๆ ขึ้นในสังคมขณะนั้น ในขณะที่สังคมอาจมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมได้และวรรณกรรมก็อาจส่งอิทธิพลต่อสังคมได้เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่แล้ววรรณกรรมจะเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้ดี

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2522 : 51-52) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมในแง่ที่สังคมเป็นผู้คลอดนักเขียนออกมา และนักเขียนก็จะสร้างงานวรรณกรรมอีกต่อหนึ่ง ดังนั้น วรรณกรรมต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดก็สามารถแสดงออกซึ่งสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เป็นต้นว่า พลังการผลิต ความสัมพันธ์ทางการผลิตและความสัมพันธ์ทางสังคมอันเรียกว่าโครงสร้างส่วนล่างของสังคม นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างส่วนบนของสังคม อันได้แก่ ระบบการเมืองและระบอบการปกครอง กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น วรรณกรรมจึงเชื่อมโยงกับความเป็นจริงของสังคมอย่างแนบแน่น เพราะสังคมเป็นที่อาศัยของมนุษย์ แต่มนุษย์คือ ผู้ผลิตความคิดและแนวคิด การสร้างสรรค์ความคิดเช่นนี้ จะต้องเชื่อมโยงกับ

การพัฒนาวิธีการผลิต ความสัมพันธ์ทางการผลิตและสังคม ดังนั้น วรรณกรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปตามความเป็นจริงทางสังคม มิใช่เปลี่ยนไปตามจิตใจของผู้เขียน เพราะจิตใจของผู้เขียนถูกกำหนดโดยชีวิตสังคมของผู้คนในเวลานั้น จะแตกต่างกันก็ตรงที่เป็นชีวิตสังคมของผู้คนชั้นไหนของสังคมเท่านั้น ซึ่งเป็นต้นเหตุให้วรรณกรรมแตกต่างกันออกไป

ซัตสึนิ ลินซุสิงห์ (2544 : 28) ได้กล่าวว่า ซึ่งวรรณคดีและสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นตลอดมา วรรณคดีไม่เคยสูญหายไปจากสังคม แม้ในยุคที่ได้ชื่อว่าไร้ซึ่งแสงแห่งอารยธรรมจนถูกขนานนามว่ายุคมืดเช่นยุคกลางในยุโรป ก็ยังมีวรรณกรรมชิ้นเยี่ยมๆ ที่เป็นผลิตผลของสังคมในยุคนั้น วรรณกรรมแต่ละยุคจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้มีอำนาจแห่งยุค ยุคใดสมัยใดระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชรุ่งเรือง พระมหากษัตริย์ก็จะทรงมีบทบาทสำคัญที่สุด ด้วยโปรด “ซุบเลี้ยง” ผู้มีความสามารถเชิงวรรณศิลป์และนักปราชญ์ราชบัณฑิตทางอักษรศาสตร์ ดังที่พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 โปรดให้โมลิเยร์ (Moliere) รับราชการในราชสำนัก ได้รับพระราชทานเงินเบี้ยหวัดจากการทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการบันเทิงในราชสำนัก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้สุนทรภู่ได้รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท เป็นต้น ราชสำนักเป็นแหล่งรวมกวีและศูนย์กลางของการสร้างสรรค์และทำนุบำรุงวรรณคดี บรรดาเจ้านายและขุนนางชั้นสูงต่างเจริญรอยตามพระราชนิยมดังกล่าว ต่อเมื่ออำนาจเปลี่ยนมือไป ชนชั้นใหม่ที่ทวีความสำคัญขึ้นในสังคมก็เป็นผู้รับช่วงบทบาทนี้ จึงเป็นที่ชัดเจนว่า วรรณคดีเป็นสิ่งที่สังคมเล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

พิชัย ศรีภูไฟ (2542 : 105) ได้สรุปความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรมและได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยเอาไว้ ดังนั้น เราจึงดูวรรณกรรมได้จากสังคม ในทำนองเดียวกันก็ดูสังคมได้จากวรรณกรรม นอกจากวรรณกรรมจะมีความสัมพันธ์กับสังคมแล้วยังมีบทบาทและอิทธิพลต่อกันและกันอีกด้วย วรรณกรรมมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อบุคคลในสังคม ซึ่งจะมีผลในการเปลี่ยนแปลงลักษณะสังคมได้ ขณะเดียวกัน นักเขียนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมก็ย่อมแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ตรีศิลป์ บุญจจร (2542 : 5-7) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมว่าจะสรุปมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่

2. สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของเขา การพิจารณาอิทธิพลของสังคมต่อนักเขียนควรให้ความสนใจว่านักเขียนได้รับอิทธิพลจากสังคมมาอย่างไร และเขามีท่าทีสนองตอบต่ออิทธิพลเหล่านั้นอย่างไร

3. วรรณกรรม หรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่ นอกจากจะเป็นผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิต โน้มน้ำวจิตใจผู้อ่านแล้ว ยังเป็นผู้มีทัศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา อิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งด้านอิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพลภายในคืออิทธิพลทางความคิด การสร้างค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด นักเขียนจึงมีบทบาทในฐานะผู้นำ แนวความคิดของสังคมและผู้นำทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง

ตรีศิลป์ บุญจรรย์ (2542 : 16) ยังกล่าวอีกว่า นวนิยายในสังคมไทยเป็นรูปแบบวรรณกรรมที่เกิดขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงคลี่คลายของสังคมโดยเริ่มจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตกในสังคม ซึ่งนำรูปแบบนวนิยายเข้ามาในลักษณะวรรณกรรม “สำเร็จรูป” ด้วยวิธีการแปลและดัดแปลงจากเรื่องเดิมของตะวันตกในระยะแรก แต่ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้นวนิยายออกมามีบทบาทใหญ่ในสังคมไทยคือ การขยายตัวของการศึกษาไปสู่สามัญชน และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปสู่โลกสมัยใหม่ ซึ่งเจริญด้วยวิทยาการและเทคโนโลยี การศึกษาที่ขยายไปสู่สามัญชนทำให้เกิดนักอ่านที่ไม่ใช่ชนชั้นสูงเช่นแต่ก่อน คนเหล่านี้ต้องการบันเทิงคดีที่เป็นของตนเอง กล่าวถึงเรื่องราวชีวิตในสังคมของเขา บันเทิงคดีที่เขาสามารถไปร่วมจินตนาการ หรือร่วมดำเนินชีวิตไปกับตัวละครได้โดยไม่ยากนักและไม่ไกลเกินไปนักเพราะฉะนั้นรูปแบบวรรณกรรมใหม่นี้ จึงสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความนึกคิดของผู้ที่ได้รับการศึกษา สังคมไทยจึงรับนวนิยายไว้และค่อย ๆ พัฒนาให้มีลักษณะของตนเองจนกลายเป็นรูปแบบวรรณกรรมสมัยใหม่ที่สำคัญรูปแบบหนึ่งในที่สุด ทั้งนี้เพราะยุคสมัยแต่ละยุค มนุษย์ย่อมมีทัศนะต่อโลกและวิถีชีวิตอย่างหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เขาสร้างรูปแบบศิลปะเฉพาะยุคสมัยของเขาขึ้น

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เราสามารถเข้าใจว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมเป็นอย่างมาก เพราะผู้สร้างวรรณกรรมจะถ่ายทอดประสบการณ์หรือความรู้สึกของตน ซึ่งทำให้วรรณกรรมที่จะใกล้ชิดและสมจริง สามารถสะท้อนให้เราถึงสังคมนั้นได้อย่างชัดเจน

2.3 ประวัติและผลงานของประภัสสร เสวิกุล

ประภัสสร เสวิกุล เป็นนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง มีผลงานการแต่งวรรณกรรมจำนวนมาก โดยเฉพาะนวนิยายที่ได้รับความนิยมจากประชาชน ได้รับยกย่องว่าเป็นนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ในด้านการเขียนนวนิยาย

2.3.1 ประวัติชีวิตและการทำงานของประภัสสร เสวิกุล

2.3.1.1 ในด้านการศึกษา

ประภัสสร เสวิกุล เกิดที่กรุงเทพฯ เมื่อ 22 เมษายน 2491 เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศึกษาต่อที่โรงเรียนอานวยศิลป์และโรงเรียนพาณิชการราชวิถี แล้วศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ 3 ปี แต่เรียนไม่สำเร็จก็ออกไปรับราชการที่เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยลาว และได้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และหลักสูตรการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่น 8 สถาบันพระปกเกล้า นอกจากนี้ ประภัสสร เสวิกุล ยังเคยได้รับทุนโคลัมโบ ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโทรปเมคเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย 9 เดือน

2.3.1.2 ในด้านการทำงาน

ประภัสสร เสวิกุล เข้ารับราชการกระทรวงการต่างประเทศ ตั้งแต่ เมษายน พ.ศ. 2512 พ.ศ. 2518-2522 ออกประจำการครั้งแรกในตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยลาว

พ.ศ. 2522-2524 ผู้ช่วยเลขานุการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบอนน์ ประเทศเยอรมันนี

พ.ศ. 2529-2533 เลขานุการตรี และ เลื่อนเป็นเลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงอังการา ประเทศตุรกี

พ.ศ. 2533-2536 เลขานุการโท และ เลื่อนเป็นเลขานุการเอก กรมเอเชียตะวันออก

พ.ศ. 2563-2540 เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวลลิงตัน ประเทศนิวซีแลนด์

พ.ศ. 2548-2551 อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงซานเตียโก ประเทศชิลี

ในด้านวรรณกรรม ประภัสสร เสวิกุล ทำหน้าที่เลขาธิการสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2526 เคยได้รับตำแหน่งนายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย สมัยที่ 1 และ สมัยที่ 2 ในช่วงปี พ.ศ. 2526-2528

2.3.2 ผลงานการเขียนวรรณกรรม

2.3.2.1 ประวัติการเขียนวรรณกรรม

ประภัสสร เสวิกุล เริ่มเขียนบทกลอนมาตั้งแต่เรียนมัธยมศึกษา และมีผลงานในเวลา ต่อมาดังนี้

พ.ศ. 2507 บทกลอนชิ้นแรก “แม่เจ้า” ลงพิมพ์ในนิตยสารสามทหาร ซึ่งมี อาจารย์ ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ เป็นบรรณาธิการ

พ.ศ. 2510 ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดบทกลอนส่งเสริมสินค้าไทยสภาสตรี แห่งชาติ

พ.ศ. 2513 เรื่องสั้นเรื่องแรก “หอมกลิ่นดอกจิว” ลงพิมพ์ในนิตยสารเพื่อนนคร ซึ่งมี รงค์ วงษ์สวรรค์ เป็นบรรณาธิการ

พ.ศ. 2517 มีการรวบรวมเรื่องสั้นเล่มแรกชื่อ “กลีบนั้นและกลีบนี้บนแดงดอกจิว”

พ.ศ. 2520 ผลงานรวมเรื่องสั้น “อีกวันหนึ่งของตรัน” ได้รับรางวัลชนะเลิศจากอนุสรณ์ วน ประมวลุมารค

พ.ศ. 2521 ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการคัดเลือกเรื่องสั้นของสมาคมนักภาษาและหนังสือ แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2526 ผลงานนวนิยายเรื่องแรกคือ “อำนาจ” ได้รับรางวัลชมเชยในการประกวด หนังสืองานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2530 “เด็กชายมะลิวัลย์” ได้รับรางวัลดีเด่น ประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อน วัยรุ่น งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2532 นวนิยายเรื่อง “ซึ่ค” ได้รับรางวัลชมเชย วรรณกรรมบัวหลวง งานสัปดาห์ หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2533 นวนิยายเรื่อง “ลอคลายมังกร” ได้รับรางวัลชมเชย และรวมเรื่องสั้น “ครีบกัก” ได้รับรางวัลชมเชยประเภทเรื่องสั้น งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2534 นวนิยายเรื่อง “ขอหอมอนไบนั่น...ที่เธอฝันยามหนุน” ได้รับรางวัลชมเชย งาน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2537 นวนิยายเรื่อง “หิมาลาชัน” ได้รับรางวัลชมเชย งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2541 นวนิยายเรื่อง “สำเภาทอง” ได้รับรางวัลชมเชย งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2547 นวนิยายเรื่อง “พระจันทร์ทะเลทราย” ได้รับรางวัลชมเชย งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2549 ผลงาน “ห้วกะโหลกสองใบ” ได้รับรางวัลชมเชย สมาคมภาษาและหนังสือฯ

พ.ศ. 2550 นวนิยายเรื่อง “ผีเสื้อกับหิ่งห้อย” ได้รับรางวัลชมเชย และรวมเรื่องสั้น “จดหมายจากชายชราตาบอด” ได้รับรางวัลชมเชย งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

จนถึงปัจจุบัน มีผลงานบทกลอนประมาณ 200 บท เรื่องสั้นประมาณ 150 เรื่อง นวนิยายประมาณ 50 เรื่อง

2.3.2.2 ผลงานวรรณกรรม

ผลงานวรรณกรรมของประภัสสร เสวิกุลมีอยู่หลายประเภท ผู้วิจัยได้รวบรวมมาดังต่อไปนี้

1. ประเภทรวมเรื่องสั้นมีผลงานตามลำดับดังนี้

- พ.ศ. 2517 กลีบนั้นและกลีบนี้บนแดงดอกจิว
- พ.ศ. 2519 หยาดฝน
- พ.ศ. 2520 คิ่นที่ฉันทงา
- พ.ศ. 2520 บันทึกลหลังฟอกสบู่
- พ.ศ. 2522 คิ่นนี้ไม่มีแสงดาว
- พ.ศ. 2524 อีกวันหนึ่งของตรัน
- พ.ศ. 2525 คนบนยอดดึก
- พ.ศ. 2525 ทุ่งดอกหญ้า
- พ.ศ. 2527 ชิมใบ้
- พ.ศ. 2529 เรือกระดาษ
- พ.ศ. 2533 กรีบหัก
- พ.ศ. 2535 แม่น้ำสายนั้นชื่อฝืนสลาย
- พ.ศ. 2549 จดหมายจากชายชราตาบอด

2. ประเภทนวนิยาย

- พ.ศ. 2526 อำนาง
- พ.ศ. 2527 เมเปิ้ลแดง
- พ.ศ. 2527 ลับสูดยอด
- พ.ศ. 2528 เวลาในขวดแก้ว
- พ.ศ. 2530 ซ่อปารีชาติ

- พ.ศ. 2531 ชีว
- พ.ศ. 2532 ไฟ
- พ.ศ. 2533 ลอดลายมังกร
- พ.ศ. 2534 สวนผีเสื้อ
- พ.ศ. 2534 ขอมอนในนั้น...ที่เธอฝันยามหนุน
- พ.ศ. 2535 ขอให้รักเรานั้นนิรันดร
- พ.ศ. 2537 ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ
- พ.ศ. 2537 หิมาลายัน
- พ.ศ. 2538 ระบายแห่งทะเล
- พ.ศ. 2539 เพื่อน
- พ.ศ. 2539 ทางสายพระจันทร์เสี้ยว
- พ.ศ. 2540 ดวงในสายรุ้ง
- พ.ศ. 2541 ชิงดัง
- พ.ศ. 2541 ลำภาทอง
- พ.ศ. 2541 ม่านมรสุม
- พ.ศ. 2541 ดอกไม้ใต้หมอน
- พ.ศ. 2543 ขวัญข้าว
- พ.ศ. 2544 เหลื่อมไหม ลายเหมย
- พ.ศ. 2549 กุหลาบจีน
- พ.ศ. 2549 ผีเสื้อกับหิ่งห้อย
- พ.ศ. 2550 ประตูดงบาน: บานหนึ่งดิ่ง บานหนึ่งผลัด ฯลฯ
(ผู้จัดการ. 2554 : ออนไลน์)

ผลงานวรรณกรรมทั้งหมดของประภัสสร เสวิกุล มีงานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนไทย
เชื้อสายจีนจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

1. ลอดลายมังกร
2. ขอมอนในนั้น...ที่เธอฝันยามหนุน
3. ชิงดัง
4. ลำภาทอง
5. เหลื่อมไหม ลายเหมย
6. กุหลาบจีน

ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้

จากประวัติและผลงานของประภัสสร เสวิกุล เราสามารถเห็นถึงชีวิตประสบการณ์ของประภัสสร เสวิกุล ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแต่งวรรณกรรม ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการเขียน จากงานเขียนเหล่านี้ ของประภัสสร เสวิกุล ได้แต่งด้วยอิทธิพลของสังคมและประสบการณ์ของผู้เขียน ทำให้งานเขียนได้รับการยกย่องและได้รับความนิยมนักผู้อ่าน และยังแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมและผู้อ่านด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคม วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมในหลายๆ ด้าน เช่น สะท้อนปัญหาของสังคม การเมือง ประเพณีและวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภาษา ศิลปะ วรรณกรรม อาหาร ศาสนา ทักษะคิด ความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ และวรรณกรรมจะส่งผลกระทบต่อผู้อ่านในสังคมในด้านทัศนคติและพฤติกรรม เป็นต้น จึงมีผู้วิจัยจำนวนมากไม่น้อยศึกษาวรรณกรรมไทยที่สะท้อนภาพสังคมดังกล่าว

เจด็จ คชฤทธิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนทัศน์ความยากจน : ภาพสะท้อนที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย (พ.ศ. 2501 – 2545) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนทัศน์ความยากจนที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยร่วม พ.ศ. 2501 – 2545 จากผลงานของนักเขียน 34 คน จำนวน 128 เรื่อง ในด้านลักษณะความยากจน สาเหตุความยากจน ผลกระทบจากความยากจน และแนวทางในการแก้ปัญหาความยากจน ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย ปรากฏภาพสะท้อนลักษณะของความยากจน 4 มิติ ดังนี้ จนทรัพย์สิน จนโอกาส จนอำนาจ จนศักดิ์ศรี ในด้านสาเหตุของความยากจน สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของความยากจนทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม อันประกอบไปด้วย ทักษะคิดและทำที่ต่อชีวิต ภาวะความเจ็บป่วยและความผิดปกติทางร่างกาย โครงสร้างความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การขาดแคลนปัจจัยการผลิต และการประสพภัยแล้งและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติในด้านผลกระทบจากความยากจน สะท้อนให้เห็นว่าภาวะความยากจนเป็นภาวะเชิงพลวัตที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมาก อันประกอบไปด้วย ปัญหาสุขภาพโภชนาการและความผิดปกติของร่างกาย ปัญหาสุขภาพจิตและทำที่ต่อชีวิต ปัญหาความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างชนชั้น ปัญหาต่อการศึกษาและอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ ปัญหาการอพยพเร่ร่อนย้ายถิ่นฐานปัญหาการค้าประเวณีหรือการขายบริการทางเพศ และปัญหาหนี้สิน

อุบลนภา อินพลอย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การถวิลหาอดีตในวรรณกรรมของเรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพสะท้อน วิธีการนำเสนอ และจุดมุ่งหมายของการถวิลหาอดีต ในบทกวีชุด “บ้านแม่น้ำ” “พื้นฝนเพลงน้ำ” และ “แม่น้ำรำลึก” เรื่องสั้นชุด “ชีวิตสามะหาอันใด” และนวนิยายเรื่อง “นักปั้นน้ำ” ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนการถวิลหาอดีตทั้งของผู้เขียนและของตัวละคร เป็นการย้อนรำลึกถึงสภาพภูมิประเทศและวิถีชีวิตของคนชนบทแบบดั้งเดิม ผู้เขียนนำเสนอภาพสะท้อนดังกล่าวด้วยมุมมองในการเล่าเรื่องและการใช้ภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ ชี้ให้ผู้อ่านตระหนักถึงคุณค่าของวิถีชีวิตในอดีต การนำปรัชญาชีวิตของคนในอดีตมาประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตสมัยใหม่ และการนำภาพชีวิตที่มีความสุขและประทับใจในอดีตมาลอบประโลมให้กำลังใจยืนหยัดต่อสู้กับอุปสรรคของการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ภาพสะท้อน วิธีการนำเสนอ และจุดมุ่งหมายในการถวิลหาอดีต ทำให้งานประพันธ์ของเรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์ เป็นวรรณกรรมถวิลหาอดีตซึ่งเน้นอารมณ์และจินตนาการแบบย้อนรำลึกภาพอดีตที่โดดเด่นที่สุดในวงวรรณกรรมไทยร่วมสมัย

ขนิษฐา ทินวัฒน์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด โดยศึกษาจากนวนิยายของดอกไม้สดจำนวน 12 เรื่องในช่วง พ.ศ. 2472 - 2492 ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาในนวนิยายของดอกไม้สด แบ่งได้เป็น 4 ประเด็นคือ การจัดการศึกษา ค่านิยมทางการศึกษาและการดูงานต่างประเทศ ผลของการจัดการศึกษา และการศึกษาของสตรี ส่วนด้านวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกายและการไว้ผม การเข้าสมาคม วัฒนธรรมสมัยรัฐนิยม ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาพบว่า ดอกไม้สดให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเสนอทัศนะว่าประเทศชาติจะเจริญได้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างดีและเท่าเทียมกัน การศึกษามีความหมายต่อชีวิตมนุษย์ ทำให้คนรู้จักคิดพิจารณา แยกแยะความถูก-ผิด เลือกรูปชีวิตตนให้เป็นคนดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ภาพสะท้อนของสังคมด้านวัฒนธรรมพบว่า นวนิยายของดอกไม้สดสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมขณะนั้นอย่างต่อเนื่อง โดยเสนอทัศนะว่าเมื่ออารยธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยยังคงอยู่และผสมผสานกันอย่างกลมกลืน ดอกไม้สดสะท้อนภาพการศึกษาและวัฒนธรรมในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของสังคมไทยไว้ในนวนิยายของตน พร้อมทั้งเสนอแนวคิดอันทรงคุณค่าในการปรับเปลี่ยนค่านิยมดังกล่าวให้กลมกลืนกับวิถีชีวิต

วาสนา ดอนจันทร์ทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นจากนิยายสารเนชั่นสุดสัปดาห์ ช่วง พ.ศ. 2536 - 2544 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพ

สะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในเรื่องสั้น ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ ช่วง พ.ศ. 2536 - 2544 จำนวน 380 เรื่อง และวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอภาพสะท้อนทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนด้านปัญหาสังคม สะท้อนให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองที่มีผู้คนมากมาย จนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งคณะรัฐบาลที่ขาดความรับผิดชอบและยังได้สะท้อนภาพการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ล้มเหลวทำให้เกิดการปฏิวัติหลายครั้ง ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ สะท้อนให้เห็นผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ภาพสะท้อนด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของครูและผู้บริหารการศึกษาทั้งด้านลบและด้านบวก ภาพสะท้อนด้านครอบครัว สะท้อนถึงปัญหาผู้นำครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสมและขาดความรับผิดชอบ ภาพสะท้อนด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี สะท้อนบทบาทของพระสงฆ์ในด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และยังสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมไทยที่ได้รับอิทธิพลตะวันตก ภาพสะท้อนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาพสะท้อนด้านความรัก สะท้อนถึงความรักของหนุ่มสาว ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายหญิง ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกและความรักที่มีต่อสรรพสิ่งบนโลก

สาวิตรี สิงห์ใหม่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาศจรัส และวิเคราะห์ทัศนะทางการศึกษาของถวัลย์ มาศจรัส ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาศจรัส มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนมี 2 รูปแบบคือ การจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ไม่จำกัดการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียน หรือในตำราเรียนเท่านั้น และการจัดการเรียนการสอนแบบเก่าที่ครูเป็นผู้แสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว ด้านค่านิยมทางการศึกษามี 3 ด้านคือ การยกย่องการศึกษาระดับอุดมศึกษา การไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสายอาชีพ และผู้จบการศึกษาไม่กลับสู่ท้องถิ่นส่วนทัศนคติการศึกษาของ ถวัลย์ มาศจรัสมี 8 ด้านคือ การจัดการเรียนการสอนซึ่งแสดงทัศนะที่สนับสนุนการเรียนรู้ในห้องเรียนและการแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ด้านความสำคัญของการศึกษา ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา เสนอทัศนะที่ไม่ให้คิดว่าการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจะกำหนดอนาคตได้ ด้านความสำคัญของครู ด้านความสำคัญ of นักเรียน เสนอทัศนะต่อนักเรียนว่าเป็นอนาคตของชาติ ด้านความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอทัศนะที่แสดงถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใกล้ตัวนักเรียนและสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ รวมทั้งหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับการศึกษา และด้านบุคลากรทางการศึกษา ทศนะดังกล่าว มีคุณค่าต่อสังคมไทยซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการศึกษาของไทยได้

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ยกมา สรุปได้ว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ขณะที่สังคมมีอิทธิพลต่อผู้เขียนกับวรรณกรรมนั้น วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคมเหมือนกัน วรรณกรรมแต่ละรูปแบบมีกลวิธีนำเสนอเรื่องแตกต่างกันไป มีเนื้อหาและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ตามบริบทของยุคสมัยหรือรสนิยมของผู้อ่าน แต่สิ่งที่ปรากฏในงานเขียนเหล่านี้มีจุดร่วมกัน นั่นก็คือภาพสะท้อนสังคมหรือความเป็นอยู่ในสังคม ซึ่งได้ปรากฏในงานเขียนเหล่านี้ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม นวนิยาย ความเป็นจีนในนวนิยายไทย และภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมนั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุลมาก่อน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของประภัสสร เสวิกุล

ประภัสสร เสวิกุล มีผลงานจำนวนมาก และมีรูปแบบที่หลากหลาย เรื่องที่ประพันธ์โดยประภัสสร เสวิกุลส่วนมากจะมีความโดดเด่นในด้านต่าง ๆ อย่าง ตัวละคร วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งมีความน่าสนใจและคุณค่าในการศึกษาวิจัย จึงมีผู้วิจัยจำนวนไม่น้อยได้ศึกษาผลงานของประภัสสร เสวิกุล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นุชาดี หมีคุ้ม (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล จำนวน 25 เรื่อง คือ อำนาจ เมเปิ้ลแดง ลับสุดยอด อาควิน เวลาในขวดแก้ว ซ่อปารีชาต เด็กชายมะลิวัลย์ ซีก ไฟ ลอดลายมังกร สวนผีเสื้อ ขอมอนไบน์ที่เธอฝันยามหนุน ขอให้รักเรานั้นนิรันดร หิมาลายัน และจื่นอยู่กับดินฟ้าอากาศ โดยได้วิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรี 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านแนวความคิดของสตรีในประเด็นความเสมอภาคทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสตรีด้านการศึกษา ผู้เขียนเสนอแนวความคิดว่าผู้หญิงควรมีสิทธิในการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย และผู้หญิงควรมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ บทบาทของสตรีด้านเศรษฐกิจ ผู้เขียนเสนอแนวความคิดว่า ผู้หญิงสามารถทำงานหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ บทบาทของสตรีด้านการเมือง ผู้เขียนเสนอแนวความคิดว่า ผู้หญิงยังคงมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองด้อยกว่าผู้ชาย บทบาทของสตรีด้านสังคม ในด้านบทบาทในครอบครัว ผู้หญิงยังคงมีหน้าที่เป็น “ช่างเท้าหลัง”

ส่วนบทบาทในด้านการร่วมกิจกรรมของสังคม ผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ ผู้หญิงควรคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และบทบาทของสตรีด้านแนวความคิดของสตรีในประเด็นความเสมอภาคทางเพศ ผู้เขียนเสนอแนวความคิดที่ ผู้หญิงควรมีสติเสรีภาพในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง

สุวรรณ นาควาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ในด้านบุคลิกลักษณะ บทบาทและภาพลักษณ์ของตัวละครเอกฝ่ายชาย ทั้งหมดจำนวน 24 ตัว ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวละครของประภัสสร เสวิกุล แบ่งได้เป็นสามประเภท คือ กษัตริย์ ผู้นำหรือผู้ปกครอง และสามัญชน

ด้านลักษณะทางกาย พบว่า ประภัสสร เสวิกุล ไม่เน้นลักษณะทางกาย แต่ถ้าเป็นตัวละครที่มีบทบาทเป็นกษัตริย์ เป็นผู้นำ จะมีลักษณะทางกายที่โดดเด่น เช่น มีบุคลิกดี รูปร่างสง่างาม ท่าทางองอาจเข้มแข็ง เสียงดัง น้ำเสียงมีอำนาจ

ด้านลักษณะนิสัย พบว่า ลักษณะนิสัยของตัวละครส่วนใหญ่ มีลักษณะที่ดีมากกว่าไม่ดี และลักษณะนิสัยของตัวละครเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู เมื่อตัวละครที่มีอุปนิสัยอย่างไรก็ได้รับผลตามอุปนิสัยนั้นๆ เช่น อุปนิสัยดี ก็จะได้รับผลดีทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ อุปนิสัยของตัวละครที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของตัวละครเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล จำแนกได้ 2 ภาพลักษณ์ คือ

1. ภาพลักษณ์ของผู้ชายในครอบครัว คือ ในฐานะของพ่อ สามี และลูก
2. ภาพลักษณ์ของผู้ชายในสังคมที่ปรากฏ คือ ภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำ

ตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล สะท้อนลักษณะของผู้ชายในสังคมที่เป็นจริงและสะท้อนภาพของผู้ชายในสังคมที่ประภัสสร เสวิกุล ต้องการให้เป็นภาพสะท้อนดังกล่าวอาจนำไปเป็นคติข้อคิดเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

ภาวิกา ชุ่มเจริญ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ท่วงทำนองและกลวิธีการประพันธ์นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ท่วงทำนองและกลวิธีการประพันธ์นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล จำนวน 15 เรื่อง เป็นการวิจัยเอกสารและเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมวิจารณ์ การศึกษานี้ได้กล่าวถึงภูมิหลัง ประวัติและผลงาน และวิเคราะห์ท่วงทำนองการประพันธ์ โดยมุ่งเน้นในเรื่องการใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้สำนวนโวหาร วิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ โดยมุ่งวิเคราะห์ในหัวข้อกลวิธีการเล่าเรื่อง การสร้างฉาก การสร้างตัวละคร และการสร้างบทสนทนา จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ประภัสสร เสวิกุล มีท่วงทำนองการเขียนเฉพาะตนที่น่าสนใจ ใน

เรื่องการใช้คำตัดแปลง การใช้ประโยคลักษณะเฉพาะ เน้นด้วยการบรรยายพรรณนาความ และมีกลวิธีการประพันธ์ที่ไม่ซับซ้อนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย โดยเฉพาะการสร้างตัวละครมีกลวิธีการสร้างที่สมจริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล เป็นที่นิยมของผู้อ่านโดยทั่วไป

ดวงพร ลิ้มบุญมากุล (2542 : คำนำ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครเอกในนวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ตัวละครเอกในนวนิยายของ ประภัสสร เสวิกุล ที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในด้านบุคลิกภาพ สถานภาพ และบทบาทของตัวละคร เพื่อได้ทราบถึงลักษณะนิสัย สถานภาพและบทบาททางครอบครัว อาชีพ และสังคม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อการมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น จากผลการวิเคราะห์พบว่า นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล ส่วนมากเป็นการมุ่งแสดงปัญหาและความเป็นไปของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมผ่านตัวละครเอกที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง ซึ่งประภัสสร เสวิกุล แสดงออกมาได้อย่างชัดเจน ประกอบกับความรู้อรรถาธิบายของเขา จึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณค่าต่อสังคมได้เป็นอย่างดี

จากงานวิจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ประภัสสร เสวิกุล ประสบความสำเร็จอย่างมากในฐานะการเป็นนักเขียน โดย ประภัสสร เสวิกุล มีวิธีการประพันธ์ วิธีการเสนอแนวความคิด วิธีการสร้างฉากและตัวละครที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง งานทุกชิ้นของ ประภัสสร เสวิกุล จึงมีคุณค่าในการนำมาศึกษาวิเคราะห์อย่างมาก และจากงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาข้างต้นนี้ยังเห็นได้ว่า งานเขียนของ ประภัสสร เสวิกุล ได้รับความสนใจ นำมาศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยต่าง ๆ ได้มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายออกไป แต่ยังไม่มียานวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีนของผลงาน ประภัสสร เสวิกุล

4.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวนิยายได้ดังต่อไปนี้

ปิ่นหล้า ศิลานบุตร (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง สถานภาพและบทบาทของ ตัวละครหญิงในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม และเพื่อวิเคราะห์ทัศนคติของ ปิยะพร ศักดิ์เกษมที่มีต่อผู้หญิงในสังคมไทย โดยศึกษาจากนวนิยายทั้งสิ้น 13 เรื่อง ได้แก่ ตะวันทอแสง ระเบิดดาว ทรายสิเพลิง ได้ร่มไม้เถื่อน ดอกไม้ในป่าหนาว กิ่งไฟ – ไบรค์ เรือนศิราทางสายธาร ได้เงาตะวัน ในบ่วงมนตรา ลับแลลายเมฆ บ้านร้อยดอกไม้ และวาวพลอย ผลการวิจัยพบว่า ตัวละครหญิงในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม ประกอบด้วย ตัวละครหลัก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบ ผู้เขียนสร้างตัว

ละครหลักให้มีลักษณะที่ซับซ้อนและมีบุคลิกหลายลักษณะ ตัวละครรองมีลักษณะนิสัยไม่ซับซ้อน และมักมีบทบาทเป็นคู่เทียบกับตัวละครหลัก และตัวละครประกอบมีบุคลิกน้อยลักษณะและเป็นส่วนเสริมในการดำเนินเรื่อง ตัวละครหญิงในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษมมีสถานภาพและบทบาท 2 ด้านคือ ด้านแรกสถานภาพและบทบาทในครอบครัว ได้แก่ สถานภาพของลูกสาว มีบทบาทในการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และบทบาทในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ สถานภาพของภรรยา มีบทบาทในการดูแลเอาใจใส่และให้เกียรติสามี บทบาทในการแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจ และบทบาทในการตอบสนองความต้องการทางเพศ สถานภาพของแม่ มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูก บทบาทในการสนับสนุนลูก บทบาทในการให้คำแนะนำเรื่องการเลือกคู่ครอง และบทบาทในการเสียสละเพื่อลูก สถานภาพของญาติผู้ใหญ่ มีบทบาทในการเลี้ยงดู และบทบาทในการอบรมสั่งสอนและให้คำปรึกษา ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า

ตัวละครหญิงมีบทบาทตามสถานภาพแตกต่างกัน การแสดงบทบาทขัดแย้งกับสถานภาพส่งผลให้ตัวละครไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต ปิยะพร ศักดิ์เกษมได้แสดงทัศนะต่อสถานภาพและบทบาทในครอบครัวของผู้หญิงในสังคมไทย ดังนี้ 1. ทัศนะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อจิตใจของผู้เป็นลูก และผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูลูกสาว และ 2. ทัศนะเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการใช้ชีวิตคู่ ได้แก่ การเลือกคู่ครองควรมีทั้งความรักความเหมาะสม อีกทั้งการใช้ชีวิตคู่ต้องให้เกียรติและเข้าใจกัน ปิยะพร ศักดิ์เกษมได้เน้นว่าผู้หญิงควรมีบทบาทและประพฤติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพจึงจะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข

ด้านสถานภาพและบทบาทในสังคม ได้แก่ ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษาพบว่าตัวละครในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอกในสาขาต่าง ๆ การศึกษาของตัวละครหญิงมีผลทำให้ตัวละครมีสถานภาพเป็นที่ยอมรับในสังคมและสร้างความภูมิใจให้แก่คนในครอบครัว อีกทั้งเป็นการยกระดับสถานภาพของผู้หญิงในสังคมให้ดีขึ้นด้วย และด้านการประกอบอาชีพ พบว่าตัวละครหญิงในนวนิยายของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม มีหน้าที่การงานที่ดี ประสบความสำเร็จในอาชีพของตนเอง และเป็นที่ยอมรับของสังคม ปิยะพร ศักดิ์เกษมมีทัศนะต่อสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในสังคม ดังนี้ 1. ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้หญิง และ 2. ทัศนะเกี่ยวกับความไม่เสมอภาค ผู้เขียนได้เน้นเรื่องคุณสมบัติของผู้หญิงสมัยใหม่ในสังคมปัจจุบันคือ รักนวลสงวนตัว มีการศึกษาดี ทำงานเก่ง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และมีคุณธรรม และเรื่องความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิง ผู้เขียนมุ่งให้สังคมไทยปลูกฝังค่านิยมให้ชายหญิงรู้หน้าที่และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สังคมจึงจะสงบสุข

พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ (2521 : 8-247) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ในแง่ศิลปะการประพันธ์ ลักษณะเด่น

และอื่นๆ เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักประพันธ์ที่มีผลต่อแนวคิดและกลวิธีในการประพันธ์นวนิยาย เพื่อศึกษาคุณค่าของนวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ.แต่ละเรื่องที่มีต่อสังคมไทย เพื่อประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนนิชาวรรณกรรมปัจจุบันในระดับมหาวิทยาลัย จากผลการศึกษาวิเคราะห์ นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ดังกล่าวนี้อาจเห็นว่านวนิยายแต่ละเล่มที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. นั้นถึงแม้องค์ประกอบต่างๆจะมีได้ดีเลิศทุกองค์ประกอบก็ตาม แต่องค์ประกอบส่วนใหญ่ก็อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจะพบว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ทั้ง 4 เรื่องนี้ จะมีลักษณะร่วมกันอยู่บางประการ คือ

1. ลักษณะเนื้อเรื่องจะเป็นไปในทำนองเดียวกันคือ มีลักษณะเป็นนวนิยายประเภทสมจริง
2. นวนิยายแต่ละเรื่องนั้นจะต้องมีคุณลักษณะที่แปลกใหม่บางประการ เช่น นวนิยายเรื่อง เรือมนุษย์ มีความแปลกใหม่ในด้านเนื้อเรื่อง นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย มีความแปลกใหม่ในด้านเนื้อเรื่องและแก่นของเรื่อง นวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ แปลกใหม่ในด้านแก่นของเรื่อง และนวนิยายเรื่อง ตะวันตกดิน มีความแปลกใหม่ในด้านเนื้อเรื่อง
3. นวนิยายแต่ละเรื่องนั้นจะมีคุณค่าในด้านสร้างสรรค์บางประการ เช่น นวนิยายเรื่อง เรือมนุษย์ ให้ข้อคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต คือชี้ให้เห็นว่าความซื่อสัตย์ในค้นหา กิเลส ความโลภ โกรธ หลง เป็นสิ่งที่นำไปสู่ความทุกข์ยากและความพินาศ นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย ช่วยชี้แนะให้ผู้อ่านรู้จักตนเอง รู้จักเพื่อนมนุษย์ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างคนที่มีเชื้อชาติต่างกันแต่ต้องอยู่ร่วมกัน นวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ ปลูกใจให้ผู้อ่านดำเนินชีวิตอย่างมีอุดมคติ รู้จักเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และนวนิยายเรื่อง ตะวันตกดิน จะเตือนสติให้ผู้อ่านระมัดระวังในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยยึดทางสายกลาง
4. นวนิยายแต่ละเรื่องมีคุณค่าในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ดังจะเห็นได้จากนวนิยายทุกเรื่องล้วนเสนอปัญหาของสังคมไทยร่วมสมัย โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้มิปฏิรูปสภาพสังคมให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น เช่น นวนิยายเรื่อง เรือมนุษย์ มุ่งจะแก้ไขปัญหาสังคมในระดับครอบครัว นวนิยายเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย มุ่งจะลดช่องว่างระหว่างวัยและระหว่างวัฒนธรรม นวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ มุ่งจะลดช่องว่างระหว่างข้าราชการกับประชาชน และมุ่งจะให้มีการปฏิรูปการอนามัยในท้องถิ่นชนบท ส่วนนวนิยายเรื่อง ตะวันตกดิน มุ่งจะแก้ไขปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวก และระบบเส้นสายในระบบการบริหารของไทย

อรธฤติ มุขมา (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง นวนิยายรักร่วมเพศชายเรื่อง “ซากดอกไม้” ของวีรวัฒน์ กนกนุเคราะห์: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ นวนิยายเรื่อง “ซากดอกไม้” ในด้านองค์ประกอบและกลวิธีการประพันธ์ วิเคราะห์ตัวละครเชิง

จิตวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม และสุนทรียภาพทางภาษา เพื่อชี้ให้เห็นว่า นวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะเด่นในด้านต่างๆ ดังกล่าว จึงได้รับความสนใจและการตอบรับจากมหาชนอย่างแพร่หลายในช่วงปี พ.ศ.2538-2542 ผลการวิจัยพบว่าเรื่อง “ซากดอกไม้” เป็นนวนิยายรักร่วมเพศชายแนวสังคมนิยม สะท้อนภาพชีวิตของกลุ่มเกย์ตามการให้คำนิยามของสังคม เนื้อหาเป็นการเสนอเรื่องราวของเกย์ฐานะดีคนหนึ่งที่ต้องดำเนินชีวิตแบบอัตลักษณ์เพศชายตามบรรทัดฐานของสังคม คือต้องแต่งงานมีครอบครัว เพื่อรักษาหน้าตา ชื่อเสียง และเกียรติยศของวงศ์ตระกูล แต่การทำตามบรรทัดฐานนั้นก็ไม่ได้ประสบผลสำเร็จ เกย์ไม่สามารถรักษาสถาบันครอบครัวของตนไว้ได้ เมื่อภรรยาล่วงรู้ความจริง เมื่อเกย์หลุดพ้นจากพันธะทางสังคมจึงเป็นอิสระก้าวเข้าสู่โลกของเกย์อย่างเต็มตัวและหลงใหลอยู่ในวังวนของโลกกึ่งวัตรแห่งเกย์อย่างถอนตัวไม่ขึ้น ตราบจนวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

จุดเด่นของนวนิยายเรื่องนี้ อยู่ที่การนำเสนอแก่นหลักของเรื่องโดยเผยถึงโลกอันลึกลับซ่อนเร้นของชาวเกย์ โครงเรื่องหลักเป็นการแสดงวิวาทะในเรื่องความประพฤติกของเกย์และการรับผิดชอบต่อครอบครัวของสามีเกย์และภรรยาหญิงแท้ มีการสร้างผู้ฟังเรื่องเล่าโดยเรียก ผู้อ่าน ว่า คุณผู้ชม เพื่อสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่าเรื่องกับผู้อ่าน ทำให้ดูเหมือนว่าผู้อ่าน ได้ชมการแสดงละครชีวิตชาวเกย์อย่างใกล้ชิดเข้มข้นเร้าอารมณ์ความรู้สึก การนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครส่วนใหญ่มักจะแสดงอารมณ์การกระทำที่ก้าวร้าวต่อกัน ส่งผลทำให้สารนั้นมีความเด่นชัดรุนแรง ตัวละครเอกรักร่วมเพศชายถูกสร้างขึ้นให้มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ สุดท้ายก็วายนมได้รับผลกระทบที่ก่อขึ้นอย่างสาสม อันเป็นการปิดฉากชีวิตเกย์ที่ไม่สมควรเอาเยี่ยงอย่าง ส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิงถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของมนุษย์เพศหญิงที่ก้าวพลาดในการเลือกคู่ครอง จึงต้องทนชอกช้ำอยู่กับการผิดหวังเสียใจ ทั้งยังประสบมรสุมชีวิตเรื่องลูกจึงทำให้หญิงผู้นี้ดำเนินชีวิตทุกข์ทวิคูณ การสะท้อนภาพชีวิตสังคมชาวเกย์ ผู้เขียนสะท้อนโลกภายในของคนกลุ่มนี้ได้อย่างคมชัดลึกซึ้งที่มีมิติรอบด้านและมีสีสัน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม และร่วมสมัยกับผู้อ่าน ในด้านลีลาภาษา ผู้เขียนนำคำภาษาเกย์และคำพหูพจน์มาใช้ตัวละครกล่าวเจรจากระทบกระทั่งเหน็บแนมกันอย่างรุนแรง มีบทกวีจิตบรรยายให้เห็นภาพอย่างชัดเจน กระตุ้นเร้าอารมณ์ผู้อ่านได้อย่างเข้มข้น ทั้งยังสามารถนำคำภาษาพหูพจน์มาผสมกับภาษาในการประพันธ์ได้อย่างแนบเนียน มีหลายบทหลายตอนผู้เขียนใช้สำนวนโวหารสร้างบรรยากาศและจินตภาพอย่างพิสดารพรรณราย ทำให้ผู้อ่านสามารถสัมผัสอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร เป็นการส่งสารผ่านวรรณศิลป์อย่างลึกซึ้งและสะเทือนใจ นอกจากนี้สารที่ผู้เขียนนำเสนอ นั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้นวนิยายเรื่องนี้ทำหน้าที่จูงเสียงแห่งมโนธรรม สามารถส่งผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้อ่านอย่างหลากหลายอีกด้วย

ศนิชา แก้วเสถียร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้วิทยาศาสตร์ในนวนิยายของแก้วเก้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้ความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในนวนิยายของแก้วเก้า และเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ในนวนิยายของแก้วเก้า โดยเลือกเฉพาะนวนิยายจำนวน 7 เรื่อง ที่ปรากฏการใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจน ได้แก่ นางทิพย์จอมนาง มนตรา แคนดาว จากฝัน...สู่นิรันดร หน้ากากดอกช่อนกลั่น และนิรมิต ความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่แก้วเก้าใช้เป็นข้อมูลในการประพันธ์นวนิยาย จำแนกได้ 7 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้เรื่องปรจิตวิทยา : พลังจิตฮิเอสพี การสะกดจิต และตาทิพย์
2. ภาพถ่ายเกอร์เลียน
3. เอกภาพคู่ขนาน
4. ทฤษฎีเอกซตราไดเมนชัน เวอร์ลด์
5. ทฤษฎีสัมพัทธภาพพิเศษ : อวกาศและเวลา
6. ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ : แนวความคิดแบบจิตวิเคราะห์ และ
7. สารพิเศษแทนทาลัม

ผลการวิจัยพบว่า แก้วเก้ามีความสามารถในการผสมผสานวิทยาศาสตร์ให้เข้ากับจินตนาการได้อย่างประสมกลมกลืน ในการสร้างองค์ประกอบด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และแนวคิดของเรื่อง นวนิยายทั้ง 7 เรื่องนี้มีคุณค่าในด้านให้ความบันเทิงสูง ซึ่งเกิดจากความระทึกใจอารมณ์สะเทือนใจ และการใช้จินตภาพ อีกทั้งยังมีคุณค่าด้านความสมเหตุสมผลและสมจริง และคุณค่าด้านบันเทิงเหตุการณ์ทางวิทยาศาสตร์ในช่วงเวลาที่ประพันธ์นวนิยายอีกด้วย จากที่นวนิยายของแก้วเก้าทั้ง 7 เรื่องนี้ใช้ความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จึงสามารถจัดให้อยู่ในประเภทของนวนิยายวิทยาศาสตร์ แต่เน้นเรื่องราวความรักของตัวละคร จึงทำให้นวนิยายของแก้วเก้าทั้ง 7 เรื่องนี้จัดเป็นนวนิยายวิทยาศาสตร์เชิงแฟนตาซี

จันทนา อินทร์ตัน (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์นวนิยายของมาลา คำจันทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นวนิยายของ มาลา คำจันทร์ จำนวน 9 เรื่องในด้านองค์ประกอบ กลวิธีในการแต่งและความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสภาพสังคมชนบทภาคเหนือ โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายของมาลา คำจันทร์ เป็นนวนิยายแสดงสีสันและกลิ่นอายของท้องถิ่น ผู้เขียนสะท้อนวัฒนธรรมชนบทธรรมเนียมประเพณี สภาพธรรมชาติ วิถีชีวิต ตลอดจนปัญหาในการดำรงชีวิตของชาวนาชาวเขาในชนบทภาคเหนือ

ด้านองค์ประกอบ ผู้เขียนให้ความสำคัญกับตัวละครและฉากมากกว่าส่วนอื่น โดยเฉพาะฉากและบรรยากาศสะท้อนลักษณะเฉพาะของวิถีชีวิตคนในชนบทภาคเหนืออย่างเด่นชัด ภาพของผู้คนดังกล่าวในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์ มีลักษณะที่เรียบง่ายและผูกพันกับธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น คนในชนบทภาคเหนือ แม้จะมีฐานะยากจน มีปัญหาทางเศรษฐกิจ พวกเขาที่ต้องการชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ขมขื่นกับชีวิตและมีความสุขตามอัธยาศัย

ด้านการใช้ภาษา ผู้เขียนใช้คำภาษาปาก ซึ่งเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง บรรยากาศ

และตัวละคร มีการเล่นคำและการเลือกเฟ้นเสียงของคำ งานเขียนมีความไพเราะ สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ

จากงานวิจัยที่ได้ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีนักวิชาการจำนวนมากที่ได้วิจัยเกี่ยวกับนวนิยายในด้านต่าง ๆ และได้วิเคราะห์นวนิยายเรื่องต่างๆอย่างละเอียดลึกซึ้ง

2.4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นจีนในวรรณกรรมไทย

วรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ผู้วิจัยที่สนใจและศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนและจุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรมสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา เป็นไปเชิงสร้างสรรค์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่เลือกชาติเลือกภาษา และยังให้ความรู้ความเข้าใจด้านการค้าขาย หรือให้ข้อคิดและคติสอนใจการดำเนินชีวิต แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม แต่หลักการเหล่านี้ก็ยังใช้ได้ไม่มีวันล้าสมัย ผลวิจัยพบว่า หยก บูรพาเขียนวรรณกรรมสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย วรรณกรรมของเขาส่วนมากเป็นชีวิตชาวจีนที่ยากจนเช่ากินค่า มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นเรื่องราวของชาวจีนที่ร่ำรวยได้เป็นเศรษฐี เมื่อได้ศึกษาแล้วทำให้ทราบพัฒนาการชีวิตของชาวจีนจากความยากจน ขึ้นสู่ความร่ำรวยได้ วรรณกรรมของเขาค่อนข้างเน้นหนักเนื้อหาสาระมากกว่าความบันเทิง บรรยากาศของทุกเรื่องเป็นไปในแนวเดียวกัน จากการศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏในวรรณกรรมของ หยก บูรพา ทำให้ทราบแนวทางการดำเนินชีวิตของชาวจีนได้เป็นอย่างดี และทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจผู้คนและโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

พัชรี วราศรัย (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมจีนในเมืองไทย โดยมีจุดมุ่งวิเคราะห์นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยที่ตีพิมพ์ในช่วงพ.ศ. 2512-2533 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องและทัศนคติของนักเขียนที่มีต่อชาวจีนในนวนิยาย ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยสามารถแบ่งตามเนื้อหาได้ 2 ประเภท คือนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขัน แต่ละประเภทมีลักษณะเนื้อหาและ โครงเรื่องแตกต่างกัน ลักษณะของนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวชีวิตแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือนวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนด้านการต่อสู้ชีวิตและนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัว นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนด้านการต่อสู้ชีวิตให้ภาพชาวจีนที่ยันยันแข็งมีมานะอดทนต่อความยากลำบากจนสามารถสร้างฐานะจนร่ำรวย

ได้ ส่วนนวนิยายที่เสนอภาพชีวิตครอบครัวแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในตระกูลเดียวหรือสองตระกูลและระหว่างชาวจีนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในแนวขบขันมีโครงเรื่องธรรมดา ตัวละครมีทั้งตัวละครที่แสดงความขบขันและก่อให้เกิดตัวละครอื่นแสดงความขบขัน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของนวนิยายประเภทนี้คือการใช้ภาษาที่สามารถสร้างอารมณ์ขบขันได้โดยตรง

ภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยให้ภาพชาวจีนแต่จิวซึ่งเป็นชาวจีนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ภาพชุมชนชาวจีน ชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของชาวจีนได้แก่ บริเวณสำเพ็งถึงตลาดน้อย ภาพวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ประเพณีต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติอยู่ รวมทั้งค่านิยมที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคมของเพศชายที่สูงกว่าเพศหญิง นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยยังแสดงทัศนคติของผู้ประพันธ์ในด้านภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีน ความขัดแย้งระหว่างชาวจีนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย

นิษฐา จันทปัญญาศิลป์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่จะนำมาใช้เป็นแบบอย่างที่ดีของคนสมัยใหม่ โดยการสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาด้านพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน ซึ่งสะท้อนอยู่ในนวนิยายไทยเรื่องชาวจีนในเมืองไทย ได้แก่ ต้นสว่างอุ๋ ในจดหมายจากเมืองไทย กัง ในอยู่กับกัง แป๊ะกิม ในกตัญญูพิศวาส ทิจื่อ ในไฟต้องลม เฝิง เทียนซื่อ ในกระท่อมไม้ไผ่ และ เหลียง ลือพานิชย์ ในลอดลายมังกร รวมทั้งศึกษาทัศนคติของผู้เขียนนวนิยายไทยเรื่องชาวจีนในเมืองไทยเกี่ยวกับชาวจีนและหลักจริยธรรมของชาวจีน ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของสาร โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์จากเนื้อหาในนวนิยายและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกชาวจีนที่ศึกษานี้มีรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่เน้นในเรื่องจริยธรรมเป็นหลัก โดย ต้นสว่างอุ๋ กัง และ เหลียง ลือพานิชย์ มีพฤติกรรมจริยธรรมที่เป็นแก่นนำความประพฤติกอง แป๊ะกิม ทิจื่อ และ เฝิง เทียนซื่อ ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความกตัญญูต่อเวทิตี และความกล้าทางจริยธรรม ตามลำดับ จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครชาวจีนในนวนิยายไทยในทุกๆเรื่องได้ ตลอดจนทำให้เข้าใจวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิต และสังคมของชาวจีนในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

เพ็ญญา หมอนสอด (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของชาวจีนในเมืองไทยที่ปรากฏในนวนิยายไทย พ.ศ. 2512-2533 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของชาวจีนในเมืองไทยที่ปรากฏในนวนิยายไทย พ.ศ. 2512-2533 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของชาวจีนและบริบททางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาดังกล่าว จากการวิจัยพบว่าภาพลักษณ์ของชาวจีนในไทยที่ปรากฏในนวนิยายช่วงทศวรรษ 2480-2500 มีภาพลักษณ์เป็น

“คนอื่น” ผู้ร้าย ศัตรู กลุ่มผู้มีอิทธิพล “คอมมิวนิสต์” คนไม่มีคุณธรรม ต่างจากภาพลักษณ์ของชาวจีนในเมืองไทย พ.ศ.2512-2533 ที่มีภาพลักษณ์เป็น “จีนสมัย” มีการปรับตัวกลายเป็นไทย มีความรู้สึภภาคภูมิใจในเชื้อชาติจีน และความเป็นจีนของตนเอง คนที่มีคุณธรรม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี นายทุน นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจ และแก้ไขภาพลักษณ์ “คอมมิวนิสต์” ให้ดีขึ้น

การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของชาวจีนในที่ปรากฏในนวนิยายไทย พ.ศ. 2512-2533 มีปัจจัยมาจากสภาพการเมืองเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทางด้านการเมืองได้แก่ กฎหมายปราบปรามการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ที่ผ่อนคลายลง นโยบายของรัฐบาลที่เน้นการกีดกันทางเชื้อชาติลดลง แผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการสะสมทุน และขยายตัวของกลุ่มทุนเชื้อสายจีนทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ การขยายต่อการเจริญเติบโตของกลุ่มทุน การรวมตัวของสมาคมและองค์กรทางธุรกิจของชาวจีน ที่มีส่วนผลักดันต่อการเติบโตของกลุ่มนายทุน นักธุรกิจจีน ทำให้มีฐานะมั่งคั่ง และร่ำรวย จนสามารถเข้าไปมีบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การเปิดกว้างและยอมรับว่าสังคมไทยมีความหลากหลาย วัฒนธรรม และเชื้อชาติ ทำให้สังคมไทยยอมรับว่าชาวจีนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยด้วย แม้ว่าแนวคิดความเป็นไทยกระแสหลักที่ถูกละเลยให้ชาวจีนเป็น“คนอื่น” ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยก็ตาม

จตุพร มหาพรหม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ตัวละครชายชาวจีนในนวนิยายไทยช่วง พ.ศ.2510-2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวละครชาวจีนจำนวน 42 ตัว ในนวนิยายไทยช่วง พ.ศ. 2510-2537 รวมทั้งสิ้น 16 เรื่อง ในด้านบุคลิกภาพ สถานภาพ และบทบาทของตัวละคร จากผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ ตัวละครชายชาวจีนมีลักษณะคล้ายกับชาวจีนที่พบเห็นได้ในสังคมไทยทั่วไป มีรูปร่างเล็ก สั้นท้วม มีทั้งผิวขาวและผิวเหลือง บางกลุ่มรูปร่างสูงใหญ่ซึ่งอพยพจากทางตอนเหนือของจีน การแต่งกายส่วนใหญ่แต่งตามฐานะ ตำแหน่งและอาชีพ บางกลุ่มแต่งกายตามวัฒนธรรมของชาวจีนที่ปฏิบัติกันมาในอดีต ลักษณะนิสัยมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดีปะปนกัน นิสัยที่ดีของตัวละครนั้น ได้ยึดถือตามแบบอย่างบรรพบุรุษที่ปฏิบัติสืบทอดต่อมา ส่วนนิสัยที่ไม่ดีมีสาเหตุมาจากปัญหาทางด้านครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

ด้านสถานภาพและบทบาทของตัวละครชาวจีน มี 3 ด้านดังนี้ คือ ด้านครอบครัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านสังคม สถานภาพด้านครอบครัวในฐานะที่เป็นลูก เป็นพ่อและในฐานะสามี ตัวละครประพฤติทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม ทั้งนี้เกิดจากสภาพแวดล้อมของครอบครัว ลักษณะนิสัยและภูมิหลังที่แตกต่างกัน สถานภาพด้านการประกอบอาชีพกลุ่มชายชาวจีนที่มีความรู้คิดตัวมา มักประกอบอาชีพอย่างประสบผลสำเร็จ มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีความรู้พอพามา

แบบเสื้อผ้ามอนไบ มีน้อยคนที่พัฒนาตนเองขึ้นมาจนมีฐานะร่ำรวย ด้านสังคมส่วนมากชาวจีนจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จัดตั้งเป็นสมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ มีบทบาทในการช่วยเหลือชาวจีนด้วยตนเอง และผู้ที่ได้รับทุกข์ภัยต่าง ๆ โดยไม่มีเลือกชั้นวรรณะ ตัวละครชายชาวจีนในนวนิยายไทย นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังทำให้ผู้อ่านรู้จักและเข้าใจวิถีชีวิตของชาวจีนในสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยจีน

จากผลการวิจัยของผู้วิจัยทั้งหลายจะเห็นได้ว่า คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนมีบทบาทค่อนข้างสำคัญในสังคมไทย และเป็นกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างออกไปกับคนไทย แต่เนื่องจากว่าวัฒนธรรมทั้งประเทศไทยและประเทศจีนมีข้อเหมือนกันอยู่ไม่น้อย ทำให้คนไทยยอมรับคนจีนได้ง่าย จนมีการผสมผสานทางเชื้อสาย วัฒนธรรม และความเชื่อ กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนจึงเป็นกลุ่มคนที่น่าสนใจกลุ่มหนึ่งในสังคมไทย จึงพบว่ามีผู้เขียนได้เขียนวรรณกรรมที่มีความเป็นจีนมาเป็นแก่นแนวคิดในการเขียน หรือมีเรื่องความเป็นจีนปรากฏในเรื่อง

